

Ideeën voor tekstgerichte vragen in de onderbouw

Informatieve teksten

In de les gaat het er niet om dat de leerlingen de goede antwoorden geven, maar dat ze nadenken en discussiëren over de tekst aan de hand van tekstgerichte vragen van de leerkracht. Deze vragen zijn niet alleen gericht op specifieke ideeën en argumenten in de tekst, maar zorgen er ook voor dat leerlingen afleidingen maken, gebaseerd op de tekst. Daarom is het belangrijk steeds de volgende vraag te stellen: waaruit blijkt dat?

Soort vragen	Voorbeelden van vragen
1e sessie: wat zegt de tekst?	
Algemene begripsvragen <i>globaal geformuleerd, leerlingen geven zo goed mogelijk antwoord.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Waarom heeft dit boek deze titel? • Wat is de belangrijkste boodschap? • Waar gaat het boek over: wie, wat, waar? • Vertel de tekst na: wat staat aan het begin, in het midden en aan het slot? Of wat gebeurt er eerst, wat komt er daarna en aan het eind?
2e sessie: hoe wordt het in de tekst gezegd?	
Vragen naar de belangrijkste details <i>om de kennis te vergaren die nodig is om de tekst in het algemeen te begrijpen.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Wie ...? Wat ...? Waar ...? Hoe ...? Wanneer ...? Welke ...? Waarom ...? Hoeveel ...? De antwoorden, die je verzamelt met de leerlingen, kunnen in een schema worden opgeschreven. • Wat gebeurde er na ...? • Wie was het die ...? • Wat is een ...? • Leg uit hoe ... werkt. • Kun je uitleggen waarom ...? (Het antwoord is letterlijk in de tekst terug te vinden.) • Kun je uitleggen wat er gebeurde toen ...? • Hoe ziet ... eruit? • Wat kan ... allemaal?
Vragen over woordenschat en tekststructuur <i>om de overgang te maken van letterlijke vragen naar afleidingen en interpretaties.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Wat betekent ...? • Wat is ...? • Als we een stukje verder of een stukje terug lezen, komen we er dan achter wat ... betekent? • Wat hebben ... en ... met elkaar te maken? • Op welke manier helpt de schrijver ons om te begrijpen wat ... betekent? • Hoe helpt de volgorde in de tekst ons om het te begrijpen? • Welke problemen zijn er allemaal voor ...? Wat zijn oplossingen? (probleem/oplossing) • Hoe komt het dat ...? (oorzaak/gevolg) • Wat gebeurt er eerst en wat daarna? Hoe helpt de schrijver om dit duidelijk te maken? • Kun je ... uitleggen? • Welke illustraties helpen ons bij het begrijpen van wat er staat in de tekst? • Wat staat er niet in de tekst, maar zie je wel in de illustraties?

Soort vragen	Voorbeelden van vragen
3e sessie: wat is de diepere betekenis van de tekst?	
<p>Vragen over de bedoelingen van de schrijver</p> <p><i>om afstand te nemen van de tekst en na te denken over welk effect de tekst heeft op de lezer.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wat wordt uitgebreid beschreven en wat kort? Waarom zou de schrijver dat doen? • Waarom heeft de schrijver voor deze titel gekozen? • Waarom heeft de schrijver deze tekst geschreven? Om te informeren of te overtuigen? Of om ons iets uit te leggen of om zijn mening aan ons te vertellen? • Waarom zegt de schrijver dat ...? • Wat vindt de schrijver belangrijk? • Waarom start/eindigt de schrijver met ...? • Wat vindt de schrijver van ...?
<p>Afleidingen</p> <p><i>worden gemaakt door te vragen naar nuances in de tekst, de keuze van argumenten en de details die genoemd worden bij de belangrijkste ideeën. Dit zorgt voor dieper begrip.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Waarom gebruikt de schrijver het woord ...? • Welke tegenstelling zie je in de tekst? Uit welke woorden blijkt dat? • Wie/wat wordt bedoeld met ...? • Kun je uitleggen waarom ...? (Dit is niet letterlijk in de tekst terug te vinden.) • Welke gebeurtenis zou niet hebben plaatsgevonden als ...? • Welke problemen kom je tegen bij ...? • Wat zou er gebeuren als... er niet was? • Wat zou er gebeuren als hij ... niet had gehad? • Waarom gebeurde ...? • Welke problemen kom je tegen bij ...? • Wat is het verschil tussen ... en ...? • Welke gebeurtenis zou niet hebben plaatsgevonden als ...? • Wat zou veranderen als ...?

Soort vragen	Voorbeelden van vragen
<p>Vragen naar opinies, argumenten en verbanden met andere teksten</p> <p><i>verdiepen het denken over de bredere betekenis van de tekst door die te verbinden aan eigen ervaringen en kennis.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Welk stukje van de tekst vind je het leukst/mooist/grappigst? • Vergelijk deze tekst met een andere tekst (of filmpje) over hetzelfde onderwerp. Wat zijn de overeenkomsten en verschillen? Zet deze in een venndiagram. • Wat verwachtte je toen we de tekst gingen lezen? Kwam het uit? • Is het goed of niet goed dat ...? • Hoe kan het dat ...? • Wie zal volgens jou ...? • Welke vragen zou je stellen aan ...? • Als ... waar is, wat betekent dat dan voor ...? • Op welke manier is ... hetzelfde als ...? • Wat zou ook kunnen? • Is er een betere oplossing voor ...? • Wat vind je van ...? • Vind je ... goed of fout? Waarom? • Welke veranderingen voor ... raad jij aan? • Geloof jij ...? • Hoe zou jij je voelen als ...? • Wat zijn de voors en tegens van ...? • Waarom is ... belangrijk? • Wat zou ook kunnen? • Welke nieuwe dingen heb je geleerd die je nog niet wist voor het lezen van de tekst? • Weet je nog een andere situatie waarin ...? • Kun je ... categoriseren volgens ...? Kun je ... indelen in groepen ...? • Welke vragen zou je stellen aan ...? • Kun je aan de hand van de gegeven informatie een instructie geven over ...? • Als ... waar is, wat betekent dat dan voor ...? • Op welke manier is ... hetzelfde als ...? • Is er een betere oplossing voor ...? • Hoe zou jij ... hebben aangepakt? • Hoe zou het anders kunnen? • Wie zal winnen/verliezen bij ...?